ନୂଆଦିଲ୍ଲୀରେ ବ୍ରିକ୍ସ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ

ନିକଟରେ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀରେ ସମ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ୧୮ତମ ବ୍ରିକ୍ସ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀରେ ଜାରି ହୋଇଥିବା ଘୋଷଣାପତ୍ରରେ ବିଭିନ୍ନ ଜଳବାୟୁ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି। ସ୍ୱଚ୍ଛ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ଠାରୁ ଜଙ୍ଗଲ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ - ଏବଂ ବହୁବିଧ ଶାସନ ପ୍ରତି ଗୋଷ୍ଠୀର ପ୍ରତିବଦ୍ଧତାକୁ ପୁନଃନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି। ୟୁନାଇଟେଡ୍ ନେସନସ୍ ଫ୍ରେମ୍‌ୱର୍କ କନ୍‌ଭେନସନ୍ ଅନ୍ କ୍ଲାଇମେଟ ଚେଞ୍ଜ (UNFCCC) ଏବଂ ପ୍ୟାରିସ ଚୁକ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟପନ୍ଥା ଉପରେ ମତ ଦେଇ, ସେଣ୍ଟର ଫର୍ ସାଇନ୍ସ ଆଣ୍ଡ ଏନଭିରନମେଣ୍ଟ (CSE)ର ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ ସବୁଜ ଅର୍ଥନୀତି ୟୁନିଟର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପରିଚାଳିକା ଅବନ୍ତିକା ଗୋସ୍ୱାମୀ କହିଛନ୍ତି ଯେ, 'ବ୍ରିକ୍ସ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ବିକାଶଶୀଳ ଏବଂ ଉଦୀୟମାନ ଦେଶମାନଙ୍କର ଏକ ବିବିଧ ମିଶ୍ରଣକୁ ନେଇ ଗଠିତ ଯାହାର ଶକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକତା, ଶିଳ୍ପାୟନ ଆକାଂକ୍ଷା ଏବଂ ବହୁବିଧ ବିକାଶରଆହ୍ୱାନ ରହିଛି - ଏହା ଅସମ୍ଭବ ଯେ ଆମେ ଶୀଘ୍ର ଏକ ଜୀବାଶ୍ମ ଇନ୍ଧନ (ପେଟ୍ରୋଲ-ଡିଜେଲ) ପର୍ଯ୍ୟାୟ-ବନ୍ଦ ଘୋଷଣା ଶୁଣିବୁ।'

ଘୋଷଣାପତ୍ରରେ ବିବିଧ ଶକ୍ତିର ଉତ୍ସ ଏବଂ ସ୍ଥିର ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳାକୁ ଆଗୁଆ ରଖି 'ନ୍ୟାୟପୂର୍ଣ୍ଣ, ସୁବ୍ୟବସ୍ଥିତ, ସମାନ ଏବଂ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତି ଶକ୍ତି ପରିବର୍ତ୍ତନ' ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଇଛି। ପୂର୍ବ ଘୋଷଣାଗୁଡ଼ିକ ପରି, ଶକ୍ତି ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଜୀବାଶ୍ମ ଇନ୍ଧନର ନିରନ୍ତର ଭୂମିକା ପରିବର୍ତ୍ତନ ମଧ୍ୟରେ ଶକ୍ତି ସୁରକ୍ଷାକୁ ପ୍ରାଥମିକତା ଦେବା ଉପରେ ବ୍ରିକ୍ସର ସ୍ଥିତିକୁ ଦୋହରାଇଥାଏ।

ଗୋସ୍ୱାମୀ ଆହୁରି କହିଛନ୍ତି: "ତଥାପି, ସୌରଶକ୍ତି ଏବଂ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଯାନବାହନ ଭଳି ସ୍ୱଚ୍ଛ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ଦ୍ରୁତ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଥିବା ବ୍ରିକ୍ସ ବ୍ଲକ୍‌କୁ ଜୀବାଶ୍ମ ଇନ୍ଧନ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ବିପୁଳ ପରିମାଣକୁ ବନ୍ଦ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଉଚ୍ଚ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ଦ୍ରୁତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଆକାଂକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଭଲ ସ୍ଥିତି ପ୍ରଦାନ କରୁଛି। ବ୍ରିକ୍ସ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ପୂର୍ବରୁ ବିଶ୍ୱର ଅଧାରୁ ଅଧିକ ସୌରଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କରୁଛନ୍ତି। ନବୀକରଣୀୟ ଶକ୍ତି ଏବଂ ଅର୍ଥନୀତି ବ୍ୟାପୀ କାର୍ବନ ଉର୍ତ୍ସର୍ଜନ (ଡିକାର୍ବୋନାଇଜେସନ)କୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ସମୟର ଆବଶ୍ୟକତା - କେବଳ ନିର୍ଗମନ ହ୍ରାସ କରିବା ନୁହେଁ, ବରଂ ହରମୁଜ୍ ସଙ୍କଟ ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ଅସ୍ଥିରତା ଏବଂ ଯୋଗାଣ ବାଧାରୁ ରକ୍ଷା କରିବା।"

ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆୟୋଜିତ ଏହି ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀରେ ଚୀନ୍, ଇରାନ, ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ, ୟୁଏଇ ଏବଂ ଇଥିଓପିଆ ଭଳି ପ୍ରମୁଖ ଉଦୀୟମାନ ଅର୍ଥନୀତିର ନେତାମାନେ - ଏବଂ ରୁଷ (ଯାହା ଗୋଷ୍ଠୀର ସଦସ୍ୟ) ର ଉପସ୍ଥିତି ରହିଥିଲା। ଏହା ଏକ ଘଡ଼ିସନ୍ଧି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି ଯେତେବେଳେ ଜାତୀୟ ପରିସ୍ଥିତି, ସ୍ୱଚ୍ଛ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା, ନବସୃଜନ ଏବଂ ଶିଳ୍ପ ଶକ୍ତି ଅନୁସାରେ ଜଳବାୟୁ ମହତ୍ତ୍ୱ ଉପରେ ବିଶ୍ୱ ଦକ୍ଷିଣ ନେତୃତ୍ୱ ପୂର୍ବ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ସ୍ପଷ୍ଟ।

ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଘୋଷଣାନାମା ଜଳବାୟୁ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ଅନେକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକକୁ ସମାଧାନ କରେ: ଉଚ୍ଚ ଋଣ ବୋଝ, ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମୁଦ୍ରା ପାଣ୍ଠି(ବ୍ରେଟନ୍ ଉଡ୍ସ) ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ଅସମାନ ଶାସନ, ଏବଂ ଜଳବାୟୁ ପାଣ୍ଠିର ବ୍ୟବଧାନ, ବିଶେଷକରି ଅନୁକୂଳନ ପାଇଁ।

ବାଣିଜ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏହି ବ୍ଲକ ଜଳବାୟୁ-ସଂଯୁକ୍ତ ବାଣିଜ୍ୟ ପଦକ୍ଷେପ ପ୍ରତି ଆପତ୍ତିକୁ ପୁନର୍ବାର ଦୋହରାଇଛି। ଏକପାଖିଆ, ଦଣ୍ଡମୂଳକ, ପକ୍ଷପାତମୂଳକ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷାବାଦୀ ପଦକ୍ଷେପର ବିରୋଧ ପ୍ରକାଶ କରି, ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ କାର୍ବନ ସୀମା ସମାୟୋଜନ ତନ୍ତ୍ରର ନାମକରଣ କରିଛି।

ସେଂଟର ଫର ସାଇନ୍ସ ଆଣ୍ଡ୍ ଏନ୍‌ଭିରନମେଂଟ୍ର ସହକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅଧିକାରୀ ତ୍ରିଶାନ୍ତ ଦେବଙ୍କ ମତରେ ଏହା 'ଏକପାଖିଆ ଜଳବାୟୁ-ସଂଯୁକ୍ତ ବାଣିଜ୍ୟ ପଦକ୍ଷେପର ବିରୋଧକୁ ବିଶ୍ୱ ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନରେ ବିକାଶଶୀଳ ଦେଶମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ବ୍ୟାପକ ଏବଂ ସମାନ ସହଯୋଗ ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ ସହିତ ଦେଖାଯିବା ଉଚିତ। ବ୍ରିକ୍ସ ଘୋଷଣାପତ୍ର ଫଟୋଭୋଲ୍ଟାଇକ୍ ଶିଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ ଗୋଷ୍ଠୀ ପାଇଁ ଏକ ସନ୍ଦର୍ଭର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା ଗ୍ରହଣ କରେ, କମ୍ ନିର୍ଗମନ ହାଇଡ୍ରୋଜେନ୍ ଉପରେ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟଧାରାକୁ ଖୋଲିଥାଏ, ସ୍ମାର୍ଟ ଗ୍ରୀଡ୍ ଏବଂ ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ନୀତି ସ୍ଥିର କରିଥାଏ, ଏବଂ ବିକାଶଶୀଳ ଦେଶମାନଙ୍କୁ ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳାକୁ ଉପରକୁ ଉଠାଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି ବିଶ୍ୱ ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା ପ୍ରତି ପ୍ରତିବଦ୍ଧତା ପ୍ରକାଶ କରିଥାଏ। ଘୋଷଣାପତ୍ର ନବୀକରଣୀୟ ଶକ୍ତି ବଜାରରେ ନିରପେକ୍ଷ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଆଲୋଚନା ହୁଏ।

ସିଏସ୍‌ଇ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଛି ଯେ 'ଏକତ୍ରିତ ଭାବରେ ନିଆଯାଇ, ବ୍ଲକ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକକୁ ସଂଗଠିତ କରୁଥିବା ଏବଂ ଦକ୍ଷିଣ ବିଶ୍ୱର ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱଚ୍ଛ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ଉତ୍ପାଦନରେ ଏକ ଅଂଶୀଦାର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇବା ପରି ମନେ ହେଉଛି।

ତେଣୁ, ଉଚ୍ଚ ଜଳବାୟୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିର ଅଭାବ ଜରୁରୀ ଭାବରେ ମହତ୍ତ୍ୱାକାଂକ୍ଷାର ଅଭାବକୁ ସୂଚିତ କରେ ନାହିଁ। ଆମେ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ଥିବା ହେତୁ, ବ୍ରିକ୍ସସଦସ୍ୟ ଦେଶମାନେ ସେମାନଙ୍କର ସବୁଜ ଶିଳ୍ପ ଭବିଷ୍ୟତ ଏବଂ ବିଶ୍ୱ ସବୁଜ ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳରେ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ଥିତି ଗଠନ କରିବାର ମହତ୍ତ୍ୱାକାଂକ୍ଷୀ ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ବାଛିଛନ୍ତି।

ସିଏସ୍‌ଇ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ସୂଚାଇଛି ଯେ 'ଏହା, କିଛି ଉପାୟରେ, ପାରମ୍ପରିକ ନିର୍ଗମନ-କାଟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ଡିକାର୍ବୋନାଇଜେସନ ପାଇଁ ଏକ ଅଧିକ ଠୋସ୍ ପ୍ରତିବଦ୍ଧତା ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇପାରେ। ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ୱଚ୍ଛ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ଏବଂ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥକୁ କିଏ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, ଉତ୍ପାଦନ ଏବଂ ପ୍ରବେଶ କରିପାରିବ ତାହା ଦେଶଗୁଡ଼ିକ କେତେ ଶୀଘ୍ର ଜୀବାଶ୍ମ-ଆଧାରିତରୁ କମ୍-କାର୍ବନ ଭିତ୍ତିଭୂମିକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିପାରିବେ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବ। ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ଘୋଷଣାପତ୍ର ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ବ୍ରିକ୍ସ ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ନଜର ଏହି ବୃହତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଉପରେ ଅଛି।'

ଆମେ ଏଠି ଯାହା ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛୁ, ତାହା ଆମର ନିଜର ନୁହଁ। ଭାରତର ଏକ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ପରିବେଶ ସଂସ୍ଥା ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ବ୍ରିକ୍ସ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀର ଗୋଟିଏ ଭାଗକୁ ଯେଭଳି ସମୀକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି, ତାହା ହିଁ ପାଠକୀୟ ଆଲୋଚନାପାଇଁ ଉପସ୍ଥାପନା କରାଗଲା। ଯେତେବେଳେ ବିଶ୍ୱରେ ସଂଯୁକ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ରର ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମତା ସଂକୁଚିତ ହୋଇ ଚାଲଛି, ସେତେବେଳେ ସମାନ୍ତରାଳ ପାକ୍ଷିକ ବା ବହୁପାକ୍ଷିକ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୋଷ୍ଠୀ ଭିତରେ ସମ୍ପର୍କ, ସମାବେଶ ଏବଂ ଘୋଷଣାନାମାଗୁଡ଼ିକ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସାମ୍ନାକୁ ଆସୁଛି। କିନ୍ତୁ ରାଜନୈତିକ ଓ ଆର୍ଥିକ କ୍ଷମତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହି ସମାନ୍ତରାଳ ଗୋଷ୍ଠୀଗୁଡ଼ିକ ନିରୀହ ବା ନିରପେକ୍ଷ ଭାବିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ। ପ୍ରତିଟି ଗୋଷ୍ଠୀ ପଛରେ ଅଛନ୍ତି ଶକ୍ତିଶାଳୀ ବହୁରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କମ୍ପାନୀମାନେ ବା ସରକାର ବସିଥିବା ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧିମାନେ । ଏମାନେ ରାଷ୍ଟ୍ର ରାଷ୍ଟ୍ର ଭିତରେ ସମାନତା ଆଣିବା କଥା ଚିନ୍ତା ବି କରିପାରିବେ ନାହିଁ। ଯଦି କୌଣସି ଗୋଷ୍ଠୀ ବହୁରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କଠୁ ମୁକ୍ତ ରହିପାରିବ, ଦୁର୍ବଳଦେଶର ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦର ଲୁଣ୍ଠନ କରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ସେଠି ନିଜ ଦେଶର ଉତ୍ପାଦିତ ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରୀ କରିବାପାଇଁ ସଂରକ୍ଷିତ ବଜାର ଖୋଜିବ ନାହିଁ, ତେବେ ଯାଇ ଦୁର୍ବଳ ଦେଶମାନେ ଏହି ଗୋଷ୍ଠୀ ଭିତରେ ଉତ୍ତମ ବନ୍ଧୁ ପାଇପାରିବେ।

bighneswarsahu@gmail.com